

BÀI 16

MUỐN LÀM THẮNG CUỘI

ĐỌC – HIỂU VĂN BẢN

Bài tập

1. Tân Đà “muốn làm thắng Cuội” là để thoả mãn những khát vọng gì ? Căn cứ vào nội dung bài thơ, hãy chọn phương án mà em cho là thích hợp, dưới đây :

- A – Thoát li, xa lánh cõi trần mà nhà thơ cảm thấy chán ngán
- B – Bầu bạn cùng chị Hằng để tránh nỗi cô đơn nơi trần thế
- C – Chiêm ngưỡng, tận hưởng vẻ đẹp của đất trời tự nhiên
- D – Ngạo đời, cười nhũng kẻ còn đang ngụp lặn giữa dòng đời ô trọc

2. Bút pháp lăng mạn thường phát huy cao độ trí tưởng tượng để tạo ra những hình ảnh nghệ thuật bay bổng, khác thường, gây ấn tượng và sự thích thú đặc biệt cho người đọc. Em hãy chỉ ra và phân tích những hình ảnh thơ như thế trong bài thơ này.

3*. Liên hệ bài thơ này với bài *Qua Đèo Ngang* của Bà Huyện Thanh Quan (đã học ở lớp 7), hãy tìm hiểu sự giống và khác nhau về tâm trạng hai nhà thơ và cách thức của mỗi người để giải tỏa tâm sự riêng. Giải thích vì sao có sự khác nhau đó.

Gợi ý làm bài

1. Bài tập có tính chất củng cố những kiến thức đã học. Em hãy đọc kĩ bài thơ, tìm hiểu những cảm xúc mà tác giả đã gửi gắm trong đó rồi lựa chọn những phương án thích hợp.

Chú ý : Có thể chọn nhiều phương án, vì nhà thơ muốn lên cung trăng không hẳn chỉ do một khát vọng, mặt khác, những khát vọng đó thực ra đều thống nhất trong tâm hồn lăng mạn của nhà thơ.

2. Bài tập này nhằm giúp em bước đầu làm quen với một trong những đặc trưng quan trọng của bút pháp lăng mạn và biết vận dụng để phân tích những hình ảnh thơ cụ thể.

– Đọc kĩ bài thơ và tìm ra hai hình ảnh thể hiện rõ nhất và hay nhất trí tưởng tượng độc đáo của Tản Đà, có liên quan đến mối quan hệ giữa nhà thơ và chị Hằng.

– Phân tích những hình ảnh thơ đó. Có thể theo gợi ý sau :

+ Trí tưởng tượng của tác giả dựa trên cơ sở nào ?

+ Hình ảnh thơ có ý nghĩa gì ? Nó biểu hiện khát vọng của nhà thơ như thế nào ?

+ Giá trị biểu cảm của hình ảnh thơ đó. Em thấy nó lí thú và gợi cảm như thế nào ?

– Viết một đoạn văn ngắn diễn tả những điều em cảm nhận được.

3*. Bài tập này nhằm giúp em liên hệ kết nối giữa các kiến thức đã học ở các bài khác nhau. Có thể làm bài tập theo trình tự sau :

– Đọc lại bài thơ *Qua Đèo Ngang* của Bà Huyện Thanh Quan.

– Tâm trạng hai nhà thơ ở hai thời đại có gì đồng điệu ? Bà Huyện Thanh Quan (sống vào khoảng nửa đầu thế kỉ XIX, triều Nguyễn) và Tân Đà sống ở hai thời đại tuy xa nhau gần một thế kỉ, nhưng cả hai đều mang tâm sự thương nước lo đời, đều cảm thấy buồn bã, cô đơn trong cuộc đời đáng chán. Nội dung cảm xúc cụ thể ở mỗi bài mỗi khác nhưng đều giống nhau ở tâm trạng chung đó. Hãy bám sát vào văn bản hai bài thơ để nêu lên và phân tích nét giống nhau đó.

– Cách thức giải toả nỗi niềm và tâm trạng của hai nhà thơ có gì khác nhau ?

Tuy cùng buồn chán, cô đơn nhưng trong *Qua Đèo Ngang*, tâm trạng Bà Huyện Thanh Quan có phần lặng lẽ, sâu lắng hơn. Bà bước lên đèo cao ngắm cảnh và bỗng thấy nhớ nước thương nhà khi nghe tiếng chim kêu khắc khoải, thấy cô độc khi một mình đối diện với trời, non, nước bao la ; cảnh nước non kì thú trước mắt không làm bà vơi đi nỗi niềm riêng.

Tân Đà sống ở thời đại “mưa Âu gió Mĩ” đầu thế kỉ XX, tâm hồn lẳng mạn của nhà thơ táo bạo hơn, nỗi buồn chán cũng sâu sắc, mạnh mẽ hơn. Khát vọng lảng mạn của nhà thơ cũng “ngông” hơn. Trong đêm rằm, tuy ông cảm thấy “buồn lấm” đối lên chơi cung trăng với chị Hằng để bầu bạn tri kỷ với chị, thả hồn với gió với trăng và còn để nhìn xuống trần giới cười nhạt người đời đang bon chen...